

Virusne bolesti kod djece školske dobi u dermatološkoj ambulanti u razdoblju od 2016. do 2017. godine

Viral diseases in school-age children population in dermatology outpatient treatment from 2016 to 2017

Storić Katarina¹, Živković Tena², Prižmić Josip², Mišetić Martina³, Hudorović Narcis⁴

¹Dom zdravlja Dubrovnik, Ante Starčevića 1, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

¹Health Center Dubrovnik, Ante Starčevića 1, 20000 Dubrovnik, Croatia

²Specijalna bolnica Kalos, Odjel za rehabilitaciju djece, Ulica 3 3, 20 270 Vela Luka, Hrvatska

²Kalos Special Hospital, Department of Child Rehabilitation, Street 3 3, 20270 Vela Luka, Croatia

²Specijalna bolnica Kalos, Odjel za rehabilitaciju ortopedsko-traumatoloških i reumatoloških bolesnika, Ulica 3 3, 20 270 Vela Luka, Hrvatska

²Kalos Special Hospital, Department for Rehabilitation of Orthopedic - Traumatological and Rheumatological Patients, Street 3 3, 20270 Vela Luka, Croatia

³Vrtići Dubrovnik, Iva Vojnovića 34, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

³Kindergartens Dubrovnik, Iva Vojnovića 34, 20000 Dubrovnik, Croatia

⁴Sveučilište u Dubrovniku, Branitelja Dubrovnik 22, Dubrovnik, Hrvatska

⁴ University of Dubrovnik, Branitelja Dubrovnik 22, Dubrovnik, Croatia

Sažetak

Virusne bolesti kože u školskoj dobi česta su dermatološka dijagnoza. Kožne promjene uzrokovane virusima otežavaju način života svim oboljelim osobama, a posebno djeci. Najčešća bolest u promatranoj skupini djece je *Verrucae*. Od svih virusnih kožnih oboljenja, 62% odnosi se na *Verrucae*. Osim nje, ostale bolesti evidentirane od 2016. do 2017. godine u Poliklinici Cutis jesu: *Molluscum contagiosum*, infekcije uzrokovane virusom *Herpes simplex*, *Exanthema infectiosum*, *Exanthema subitum*, bolest šaka, stopala i usta. Ukupno je zabilježeno 218 oboljelih. Po spolu više su obolijevala muška (123) nego ženska djeca (95). Bolest šaka, stopala i usta, *Herpes simplex*, *Exanthema infectiosum* i *Exanthema subitum* javljaju se rijetko, po nekoliko slučajeva godišnje. Najčešće metode u liječenju bradavica koje se primjenjuju u poliklinici su krioterapija, ekskohleacija, premazivanje podofilinom i/ili trikloroacetnom kiselinom, elektrokoagulacija i laser, dok se kod moluska najčešće primjenjuje krioterapija i ekskohleacija. Osim dermatologa kao ključne osobe u dijagnostiranju i liječenju kožnih virusnih oboljenja, važnu ulogu ima i medicinska sestra. Zdravstvena njega u dermatološkoj ambulanti je vrlo kompleksna i specifična. Osim znanja iz zdravstvene njege, rad medicinske sestre u dermatološkoj ambulanti zahtijeva i poznavanje uzročnika same bolesti te kliničku sliku bolesti. Zadaci medicinske sestre u dermatološkoj ambulanti jesu obrada bolesnika, psihička i fizička priprema pacijenta za različite dijagnostičke i terapijske metode, priprema prije operacije, promatranje nakon operacije, edukacija pacijenta i obitelji, psihička podrška, sterilizacija, dezinfekcija te mnogi drugi. Medicinska sestra mora na vrijeme prepoznati kliničku sliku zarazne bolesti te spriječiti daljnje širenje zaraze na ostale pacijente. Također, važno je da liječnik i medicinska sestra u dermatološkoj ambulanti funkcioniraju kao tim kako bi lakše uspostavili odnos povjerenja kod pacijenta, pogotovo ako se radi o nesuradljivom pacijentu ili djetetu.

Ključne riječi: virusne bolesti • dermatologija • školska dob • djelatnost medicinske sestre

Kratki naslov: Incidencija virusnih bolesti u populaciji djece školske dobi

Abstract

Viral skin diseases in school-age children are a common dermatological diagnosis. Skin changes caused by viruses make life difficult for all affected people, especially children. The most common disease in the observed group of children is *Verrucae*. Of all viral skin diseases, 62% are related to *Verrucae*. Apart from it, other diseases recorded from 2016 to 2017 in the Cutis Clinic, are *Molluscum contagiosum*, infections caused by *Herpes simplex* virus, *Exanthema infectiosum*, *Exanthema subitum*, Hand, foot and mouth disease. A total of 218 patients were reported. Male children (123) were more affected than female children (95). Hand, foot and mouth disease, *Herpes simplex* infection, *Exanthema infectiosum* and *Exanthema subitum* occur rarely, just several cases per year. The most common treatment methods used in the Clinic are: cryotherapy, excochleation, podophyllin and/or trichloroacetic acid coating, electrocautery and laser, while for treating mollusc cryotherapy and excochleation are the most common. Apart from the dermatologist, most important for the diagnosis and treatment of viral skin diseases, the nurse plays an important role. Nursing care in a dermatological clinic is very complex and specific. In addition to knowledge in nursing, the work of a nurse in a dermatological clinic requires knowledge of causing agents and the clinical picture of a disease. The task of a nurse in a dermatological outpatient clinic is to treat patients, prepare patients psychologically and physically for various diagnostic and therapeutic methods, prepare before and after surgery, educate the patient and family, psychic support, sterilization, disinfection and many others. The nurse must recognize the clinical picture of the infectious disease in time and prevent the spreading of the infection to the other patients. It is of great importance that the doctor and nurse at the dermatological clinic function as a team so they can build trust between them and patients, especially in the case of a non-cooperative patient or child.

Key words: viral diseases • dermatology • school age • nursing procedures

Running head: The incidence of viral diseases in the population of school-age children

Uvod / Introduction

Cilj je istraživanja analiza pojave najčešćih virusnih bolesti kože u djece školske dobi u dermatološkoj ambulanti te terapijske smjernice u liječenju istih. Virusne bolesti kože čine veliku skupinu infektivnih bolesti koje zahvaćaju najveći organ čovjeka - kožu. Uzročnici virusne kožne bolesti parazitiraju unutar stanica te stvaraju kožne promjene koje nastaju kao posljedica izravnih učinaka virusne replikacije ili imunološkog odgovora organizma, time znatno otežavaju normalno funkcioniranje, osobito u dječjoj dobi. Najčešćesu virusne bolesti u dermatologiji školske dobi evidentirane u Poliklinici Cutis: *Verrucae*, *Molluscum contagiosum*, infekcije uzrokovane virusom *Herpes simplex*, *Exanthema infectiosum*, *Exanthema subitum*, bolest šaka, stopala i usta.

Bolest šaka, stopala i usta

Bolest šaka, stopala i usta uzrokovana je Coxsackie virusom A16, A2, A10. Tijek je akutni, pri čemu nastaje vezikularni stomatitis s vezikulama na tabanima i dlanovima (1). Nakon inkubacije, koja obično traje od 3 do 5 dana uz povišenje tjelesne temperature, dolazi do pojave stomatitisa s vezikulama na sluznici usne šupljine, a zatim do pojave papula bjeličaste boje s crvenim rubom veličine nekoliko milimetara na dlanovima i stopalima. U daljnjem tijeku vezikule pucaju, a zaostaju erozije. Bolest se spontano povlači nakon 8 do 10 dana (2, 3).

Materijal i metode / Materials and methods

Istraživanje je provedeno u Poliklinici za dermatovenerologiju Cutis, Dubrovnik, gdje je učinjena analiza podataka pismene i elektronske dokumentacija.

Retrospektivno su prikupljeni podatci o ispitanicima koji su liječeni u poliklinici, u ambulantnom režimu liječenja, i to od 1.1.2016. godine do 31.12.2017. godine. Osnovni ključni kriterij bilo je postojanje verificirane virusne bolesti u djece koja su u starosnoj dobi školske populacije. Prikupljeni podatci uneseni su u Microsoft Office Excel te statistički obrađeni. U studiju je uključeno ukupno 128 bolesnika, a ukupan broj bolesnika u spomenutom periodu bio je 6 mjeseci.

Rezultati / Results

Temeljem podataka uzetih iz arhiva poliklinike, utvrđeno je da ukupan broj oboljele djece od virusnih kožnih bolesti iznosi 218, od toga je 78 dječaka. Najčešća bolest od ukupnih promatranih virusnih bolesti školske dobi u promatranom periodu je *Verucae* (62%). Incidencija *Verucae* je 56% češća kod dječaka. Druga bolest po učestalosti je *Molluscum contagiosum* s ukupnom pojavom od 56%, bolesti su također češće u muškoj populaciji (63%). Ostalih 5% virusnih bolesti koje su promatrane odnosi se na *Herpes simplex*, bolest šake, stopala i usta, na *Exanthema infectiosum* te *Exanthema subitum*, učestalije kod djevojčica u promatranom periodu. *Herpes simplex* i *Exanthema infectiosum* nemaju zabilježen nijedan slučaj kod muškog promatranog uzorka školske dobi, a bolest šaka, stopala i usta te *Exanthema subitum* samo po 1 slučaj oboljenja kod dje-

čaka. *Exanthema subitum* kao treća bolest po učestalosti u spomenutom se razdoblju pojavila u samo 2% djece, a od toga se 4/5 odnosi na djevojčice. Također, od bolesti šaka, stopala i usta obolijevanje po spolu je u odnosu 3/4, gdje su također češće oboljele djevojčice, a pojava bolesti je tek nešto veća od 1% od ukupnih virusnih bolesti u dermatologiji školske dobi.

Osim praćenih 6 virusnih dermatoloških bolesti kod školske dobi, praćene su i metode liječenja veruka i moluski u istom razdoblju. Evidentirano je sveukupno 260 liječenih veruka te 83 liječene moluske. Iz praćenih podataka dobivamo rezultat gdje je krioterapija najčešća metoda liječenja od ostalih praćenih metoda (55%) te se češće koristi na veruke (72%). Iduća metoda po učestalosti je ekskolekcija (16%) koja se upotrebljavala češće na moluske (55%). Laser, elektrokoagulacija i podofilin se nisu koristili za liječenje moluski, a u slučaju liječenja veruka, laser se koristio 16%, elektrokoagulacija 10% te podofilin svega 1%.

Rasprava / Discussion

Provedeno je retrospektivno istraživanje u Poliklinici za dermatovenerologiju Cutis u Dubrovniku, u kojoj je pregledana pisana i elektronska arhiva za virusne bolesti kod djece školske dobi u razdoblju od 2016. do 2017. godine. Ukupno je zabilježeno 218 oboljelih. Po spolu više su obolijevala muška (123) nego ženska djeca (95). Rezultati su pokazali kako su najčešće virusne bolesti u ispitivanoj populaciji virusne bradavice i moluske. Bolest šaka, stopala i usta, *Herpes simplex* infekcija, *Exanthema infectiosum* i *Exanthema subitum* javljaju se rijetko, po nekoliko slučajeva godišnje. Najčešće metode u liječenju bradavica koje se primjenjuju u poliklinici su krioterapija, ekskolekcija, premazivanje podofilinom i/ili trikloroocetnom kiselinom, elektrokoagulacija i laser, dok se kod moluska najčešće primjenjuje krioterapija i ekskolekcija. Ostale virusne bolesti liječe se simptomatski, upotrebom antipiretika, mirovanjem i hidracijom.

Uloga medicinske sestre u dermatološkoj ambulanti vrlo je kompleksna. Zahtijeva poznavanje kliničke slike i uzročnika same bolesti. Za početak, mora se učiniti obrada bolesnika koja se sastoji od uzimanja anamneze ili heteroanamneze, statusa bolesnika te laboratorijskih i ostalih dostupnih pretraga. Sestrinsku anamnezu čine podatci koji govore o pacijentovim tjelesnim, psihičkim i socijalnim aspektima prošlog i sadašnjeg zdravstvenog stanja. Prikupljanje podataka, razgovor, promatranje i mjerenje obavezan su dio anamneze. Heteroanamneza označava uzimanje podataka od člana obitelji, rodbine ili osobe u pratnji ako pacijent nije mogao ostvariti kontakt ili dati pouzdane podatke, kao što je često kod pacijenata školske dobi. Jako je važno uspostaviti odnos povjerenja, osobito ako se radi o nesuradljivom pacijentu ili djetetu, radi što točnijih i konkretnijih podataka koji su nam potrebni. Kako bi mogla kompetentno i stručno djelovati, medicinska sestra treba pokrivati sva područja dermatovenerologije. Ako liječnik utvrdi potrebu za kirurškim zahvatom, sestra sudjeluje u prijeoperacijskoj pripremi te praćenju bolesnika nakon operativnog zahvata. Kod operacijske pripreme sestra vodi brigu o uvjetima asepse i antiseptike, psihičke i fizičke pripreme bolesnika te provjerava sve potrebne instrumente i materijale koji će biti potreb-

ni. Poslijeoperacijsko praćenje bolesnika podrazumijeva: praćenje vitalnih funkcija, promatranje operativnog mjesta te promatranje općeg stanja pacijenta.

Također, u dermatološkoj ambulanti medicinska sestra edukacijom potiče svijest o zdravlju kože na način da educira o: njezi kože i zaštitnim mjerama zbog štetnosti izlaganja kože suncu, načinima očuvanja oštećenih dijelova kože, uzimanju materijala za bakteriološku, mikološku te patohistološku dijagnostiku te provođenju i apliciranju lokalne terapije (aplikacija raznih masti, krema, seruma) (4).

Literatura / References

- [1] Bosak T., Sambol K., Cikač T. Bolest šaka, stopala i usta. Prikazi slučajeva. Varaždin, 2016.
- [2] Barešić V. Virusne bolesti kože. Diplomski rad. Zagreb, 2016.
- [3] Basta- Juzbašić A. i sur. Dermatovenerologija. Zagreb, Medicinska naklada, 2014.
- [4] Vijolić- Hilić M. Uloga medicinske sestre u dermatovenerologiji. Završni rad. Dubrovnik, 2017.